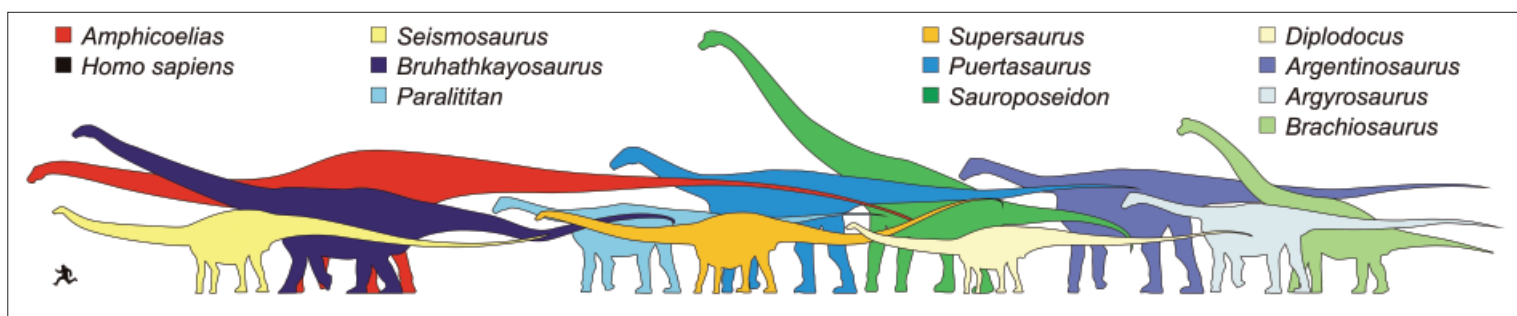

Stor, større... størst!

- velkommen til megadinosaurnes klub

Af Morten L. Hjuler, GeologiskNyt

De kunne blive længere end en blåhval og veje det samme som 10-20 elefanter. GeologiskNyt tager på safari blandt megadinosaurne.

Engang strakte en *Diplodocus* sig i det uendelige (27 m), og en *Brachiosaurus* var så høj (13 m), at bare navnet fik det til at svimle. Sådan er det ikke helt mere! Disse to gamle kæmper er hverken blevet kortere eller lavere – deres dimensioner er nemlig baseret på komplette skeletter – men på længde, højde og drøjde er de med tiden blevet udkonkurreret af nytilkomne megadinosaurne.

Palæontologernes evne til at rekonstruere dinosaurnes udformning, størrelse og motorik på baggrund af et begrænset fossilmateriale bliver stedse bedre, hvilket har ført til opdagelsen af en række nye arter af uhyrlige dimensioner. Eller rettere, postulerede uhyrlige dimensioner, for den spinkle fossile bevisbyrde reducerer ofte rekonstruktionerne til kvalificerede, men spekulative gæt.

De største megadinosaurne

Samtlige aspiranter til titlen som alle tiders største dyr på landjorden findes uden undtagelse hos sauropoderne, de enorme, planteædende dinosaurne, som huserede i Jordens middelalder. I det følgende præsenteres de største sauropoder startende med de mest troværdige aspiranter.

Seismosaurus hallorum: Senjurassisk *Diplodocus*-slægtning fra Mexico. Baseret på det mangelfulde skelet blev "Øglen som får jorden til at skælve" oprindeligt vurderet til længder på op til 54 m. Senere er længden blevet nedjusteret til 33 m, og vægten estimeret til ca. 22-27 tons. Flere forskere anser i dag *Seismosaurus* for at være en usædvanligt stor *Diplodocus*-art.

Supersaurus vivianae: Senjurassisk *Diplodocus*-slægtning fra Colorado. De mest optimistiske estimater angiver en længde på 40 m, men udstrækningen overstiger næppe 32-33 m, hvilket støttes af et nyere fund af et mere komplet *Supersaurus*-skelet. Trods vægtestimater på op til 50 tons har vægten af "overøglen" sandsynligvis ligget i samme leje som *Seismosaurus*.

Argentinosaurus huinculensis: Af mange regnet som det bedste "sikre" bud på alle tiders største dinosaur. Den ca. 35 m lange mellemkretassiske "Argentina-øgle" tilhører de kraftigt byggede titanosaurne, hvilket afspejles i vægtestimatet på 80-100 tons.

Sauroposeidon proteles: Baseret på fire gigantiske halshvirvler anses denne tidligkretassiske "havgudsøgle" fra Oklahoma for at være en kraftigt forstørret, men knap så massiv slægtning til *Brachiosaurus*. Længden er vurderet til 34 m og vægten til 50-60 tons. Det er dog højden på 17-18 m, som virkelig imponerer.

Paralititan stromeri: "Tidevandsgiganten", en titanosaur fra Ægyptens Sene Kridt, kendes kun fra få knoglefossiler, hvilket gør estimater af størrelsen yderst teoretiske.

Længder på mellem 20 og 32 m og en vægt på 65-80 tons er foreslået.

Puertasaurus reuili: Endnu en enorm senkretassisk titanosaur, denne gang fra Patagonien i Sydamerika. Baseret på 13 hals-, ryg- og halehvirvler menes "Puertas øgle" at have været ca. 35 m lang og have vejlet 80-100 tons.

Bruhathkayosaurus matleyi: Muligvis en titanosaur fra Indiens Sene Kridt, men knogleresterne er så dårligt bevarede, at de både er blevet opfattet som dele af en 18-20 m lang theropod (tobenet, kødædende dinosaur) og som forstenede træstammer. Skulle "øglen med kæmpelegemet" være en sauropod, er den på rekordkurs med en estimeret længde på ca. 40 m og en vægt på 175-220 tons.

Argyrosaurus superbus: En senkretassisk titanosaur fra Patagonien i Sydamerika, hvis eksistensberetigelse beror på spredte knoglefund fra 8 lokaliteter. Ud fra disse er en længde på 20-30 m og en vægt på 80 tons foreslået for "sølvøglen".

Amphicoelias fragillimus: Minimal bevisbyrde, maksimal størrelse. Et skrøbeligt (fragillimus) fragment af en ryghvirvel fra Colorados Sene Jura er grundlaget for oprettelsen af denne *Diplodocus*-slægtning i 1878. Antageligvis smuldrede det fragile fragment væk for over 100 år siden, men artsbeskrivelsen med tegning og dimensioner overlevede og er ansvarlig for myten om den "dobbelthule" øgle, som strakte sig over 56-62 m og vejede 122 tons.

ingen større???